

УДК 338.486:911.6(477.87)

ПЕРЕДУМОВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ СТАЛОГО ТУРИЗМУ НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Володимир Ковалишин
канд.екон.наук, доцент

Володимир Холявка
канд.екон.наук, доцент

*Львівський державний університет фізичної
культури імені Івана Боберського (Україна)*

Упровадженню концепції сталого розвитку в туристичну галузь в Україні за останні кілька років присвячено низку наукових праць, більшість з яких стосуються питань необхідності екологізації туристичної діяльності в Україні, формування стратегії розвитку сталого туризму та впровадження туризму в умовах подолання наслідків пандемії COVID-19 [1, 2, 4]. Водночас у більшості досліджень не враховано регіональні аспекти сталого туризму, пов'язані зі специфікою окремих регіонів, що особливо важливо завдяки різноманіттю туристичних напрямків та локацій, які є в Україні.

Упровадження концепції сталого туризму також стає актуальним у межах реалізації стратегії розвитку туризму та курортів, які схвалив Кабінет Міністрів України на період до 2026 року. Основними проблемними питаннями, які стоять перед туристичною галуззю України, у Стратегії згадуються зменшення кількості іноземних туристів за останні роки, зміна внутрішніх туристичних потоків, незадовільна туристична інфраструктура та рівень послуг, що надають провайдери туристичного ринку [3]. Однак Стратегія практично не зачіпає питання обмеженості окремих туристичних ресурсів та суттєвої залежності розвитку туризму в окремих регіонах від стану довкілля. Водночас вказано на необхідності забезпечення постійності розвитку сфери туризму та курортів та сталого розвитку територій, які повинен забезпечувати економічний механізм реалізації Стратегії [3].

Закарпатська область є одним із регіонів України, який значною мірою залежить від туристичної діяльності, оскільки у сфері туризму зайнята велика кількість місцевих мешканців, а надходження від туристичної діяльності становлять значну частку в наповненні бюджету області. Тож сталий розвиток туризму тут відіграє надзвичайно важливу роль з соціальної та економічного погляду.

Щодо забезпеченості туристичними ресурсами Закарпатська область є серед лідерів в Україні. У зв'язку з наявністю в краї чисельних природних, історичних, духовних, соціально-культурних та інших цінностей однаково добре розвиваються різні види та напрями туристичної діяльності, включаючи спортивний туризм, лікувально-оздоровчий туризм, релігійний туризм, гастрономічний туризм тощо. Водночас надмірне антропогенне навантаження та потік туристів за останні роки відчутно впливають на здатність місцевих екосистем до самопідтримки та відновлення, що також становить значні загрози для довкілля. Окрім того, існують суттєві ризики для подальшого розвитку окремих видів туризму, які пов'язані з виснаженням природних ресурсів краю, наприклад, це стосується лікувально-оздоровчого туризму, який у Закарпатській області значною мірою залежить від якості та запасів джерел мінеральної води, термальних вод, а також лікувальних грязей. Зокрема, можна навести приклад відомого курорту в селищі Велятино Хустського району, який славився своїми термальними водами, з вичерпанням запасів яких зіштовхнувся місцевий туристичний бізнес в останні кілька років, що суттєво вплинуло на потік відпочивальників у цій місцевості.

Оскільки сталий туризм безпосередньо пов'язаний із сільським та екологічним туризмом, у разі його впровадження на місцевому рівні надзвичайно важливо активно залучати місцеві громади. Так, Н.Є. Кудла вказує на необхідність максимальної співпраці з органами місцевого самоврядування для розвитку туристичних послуг у Карпатському регіоні [4] та розв'язання соціально-економічних проблемних питань краю.

Зростання чисельності лікувально-оздоровчих закладів, а також підприємств з видобутку та розливу води призводить до вичерпування запасів мінеральних вод, якими відома область. Очевидно, що це питання повинно стати одним із напрямків удосконалення державної політики у сфері розвитку туризму та раціонального використання природних ресурсів.

Підтримка в належному стані та можливість рівноцінного використання в майбутньому туристичних послуг та пов'язаних з ними природних ресурсів є одним із пріоритетних завдань, які слід розв'язувати в туристичній галузі Закарпаття. Важливий акцент необхідно робити на збереженні гірських лісових екосистем, які домінують у Закарпатті, та які суттєво впливають на інші екосистеми та ресурси області, які активно залучені в туристичну сферу.

Список використаних джерел

1. Крупенна І., Горбатюк Я. Вплив концепції сталого розвитку туризму на формування маркетингових стратегій туристичних компаній.

-
- Вісник Хмельницького національного університету. 2022. № 2, т. 2.
URL: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2\(2\)-32](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2(2)-32)
2. Машіка Г. В., Пологовська Ю. Ю., Бикова М. Д. Сучасні тенденції розвитку екологічного туризму в Україні в умовах пандемії COVID-19. Екологічні науки. 2021. № 2(35). <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2021.eco.2-35.26>
  3. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/249826501>.
  4. Кудла Н. Є. Активність органів місцевого самоврядування у розвитку туристичних послуг сільської місцевості Карпатського регіону. Перспективи розвитку сільського та екологічного туризму в Україні : монографія / за ред. М. Шершуна. Рівне : Видавець Олег Зень, 2016. С. 152-164.